

**UCHWAŁA NR XXII/249/26
RADY MIEJSKIEJ ORZESZE**

z dnia 26 lutego 2026 r.

w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Na podstawie art.7 ust.1 pkt 1 oraz art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2025r. poz.1153 z późn.zm.) oraz art.44 ust.1, 2 i 3a oraz art.45 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026r. poz.13 z późn.zm.) po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach, po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na wniosek Burmistrza Miasta Orzesze

Rada Miejska Orzesze uchwala, co następuje:

§ 1. Pomnikiem przyrody na terenie Gminy Orzesze jest drzewo z gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur*). Drzewo posiada obwód pnia mierzony na wysokości 130cm od podłoża 426cm, wysokość ok.34 m. Lokalizacyjne drzewa: N: 50.144616 E: 18.741315, współrzędne geodezyjne (x, y) zgodne z układem PUWG 1992 (EPSG:2180): X: 554879.88, Y: 270568.73.

§ 2. Drzewo rośnie na nieruchomości o numerze działki 1439/298, obręb Jaśkowice, karta mapy 0016, własność Gimina Orzesze. Położenie pomnika przyrody określa załącznik graficzny do niniejszej uchwały.

§ 3. Pomnikowi przyrody nadaje się nazwę: „Fryderyk”.

§ 4. Szczególnym celem ochrony pomnika przyrody jest zachowanie wartości przyrodniczych oraz krajobrazowych i dydaktycznych.

§ 5. W stosunku do pomnika przyrody określonego § 1 w zabrania się:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- 2) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 3) umieszczania tablic reklamowych.

§ 6. W stosunku do pomnika przyrody w ramach ochrony czynnej ustala się możliwość wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych w zakresie:

- 1) usunięcia martwych, złamanych, nadłamanych i porażonych przez patogeny części drzewa;
- 2) stosowania środków grzybobójczych i owadobójczych.

§ 7. Nadzór nad pomnikiem przyrody powierza się Burmistrzowi Miasta Orzesze.

§ 8. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Orzesze.

§ 9. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej

mgr inż. Mateusz Szewda

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY W SPRAWIE USTANOWIENIA POMNIKA PRZYRODY NA TERENIE GMINY ORZESZE

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody obowiązkiem organów administracji publicznej jest m.in. dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym. Ustawa ta stanowi, że ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, w tym zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień, a celem ochrony przyrody jest m.in. ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień. Ochrona zieleni oraz zadrzewień może polegać m.in. na uznawaniu najcenniejszych drzew (rosnących pojedynczo lub w grupach) za pomniki przyrody. W myśl art. 40 ust. 1 powyższej ustawy, pomnikami przyrody są pojedyncze twory (lub ich skupiska) przyrody żywej i nieożywionej o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów; jako przykłady pomników przyrody w powyższym przepisie wskazane zostały okazałe drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Natomiast w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody określono kryteria, jakimi należy się kierować przy kwalifikowaniu np. drzew jako kandydatów do objęcia ochroną pomnikową. W myśl art. 44 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy, określającej nazwę danego obiektu, jego położenie, szczególne cele ochrony, zakazy właściwe dla tego obiektu, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 powyższej ustawy, sprawującego nadzór nad pomnikiem przyrody, a w razie potrzeby – ustalenia dotyczące czynnej ochrony. Projekt stosownej uchwały rady gminy wymaga uzgodnienia – zgodnie z art. 44 ust. 3a ustawy – z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

Przedłożony projekt uchwały dotyczy objęcia ochroną – w formie ustanowienia pomnika przyrody dębu szypułkowego (*Quercus robur*) o obwodzie spełniającym kryteria pomnika przyrody, który zajmuje szczególne miejsce obok budynku starego dworca kolejowego w Orzeszu - Jaśkowicach. Drzewo składa się z jednego pnia, którego obwód mierzony na wysokości 130cm wynosi 426 cm. Drzewo wyróżnia się przede wszystkim ze względu na obwód pnia, pokrój, wielkość i rozłożystość korony – spośród innych drzew tego samego rodzaju lub gatunku. Z uwagi na uwarunkowania lokalizacyjne dąb ma szczególne walory przyrodnicze i krajobrazowe. Objęcie przedmiotowego drzewa ochroną prawną pozwoli na jego zachowanie dla przyszłych pokoleń, zwiększy świadomość ekologiczną mieszkańców i przyczyni się do kształtowania wizerunku Orzesza jako miasta aktywnie prowadzącego działania na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Przedmiotowy dąb znajduje się w dobrym stanie zdrowotnym i wykazuje zadowalającą vitalność, co czyni go cennym elementem lokalnego krajobrazu. Jego solidny pień, rozbudowana korona oraz prawidłowy rozwój świadczą o zdrowiu drzewa i jego stabilnej kondycji fitosanitarnej. Dzięki imponującym rozmiarom spełnia kryteria drzewa pomnikowego, stanowiąc wartościowy okaz o walorach przyrodniczych i estetycznych.

Proponowana uchwała rodzi skutki finansowe dla budżetu miasta, związane z właściwym oznakowaniem oraz okresowym wykonywaniem zabiegów pielęgnacyjnych drzewa – pomnika przyrody.

Uchwała określa zakazy dla pomnika przyrody wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody, t.j. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu, uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby oraz umieszczania tablic reklamowych. Ponadto uchwała określa również zasady wykonywania działań w ramach czynnej ochrony poprzez wykonywanie działań dążących do zachowania stanu właściwego pomnika przyrody i jego wartości kulturowych, przyrodniczych, krajobrazowych oraz naukowych.

Zobowiązuje nadzorującego do stałego monitorowania stanu pomnika przyrody oraz wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych i zabezpieczających (stała, fachowa, kompleksowa ocena stanu zdrowotnego drzewa, niezbędne działania w koronie). Dodatkowo nakłada na nadzorującego obowiązek stałej dbałości o czytelne oznakowanie pomnika przyrody, zgodnie z art.115 ustawy o ochronie przyrody.

Załącznik nr 2 do uchwały nr XXII/249/26
Rady Miejskiej Orzesze
z dnia 26 lutego 2026 r.

Załącznik nr 3 do uchwały nr XXII/249/26
Rady Miejskiej Orzesze
z dnia 26 lutego 2026 r.

